

Position Paper voor het rondetafelgesprek over de Hervormingsagenda Jeugd - 19 juni 2023

Wat wordt volgens u verstaan onder 'jeugdhulp'?

Vanuit de huidige definitie van jeugdhulp in de Jeugdwet valt een groot deel van de zorg voor jeugd voor jeugdigen met een (licht) verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking onder het begrip jeugdhulp in de Jeugdwet.

Het gaat vaak om jeugdhulp aan kind en gezin. Bijvoorbeeld voor jeugdigen met meervoudige en complexe problemen met een (licht) verstandelijke beperking. Het gaat om een relatief kleine groep, die als ondersteuning vanuit de pedagogische basis onvoldoende is, om specialistische aandacht vraagt.

Wat zou er wel en niet moeten worden verstaan onder 'jeugdhulp'?

Deze vraag raakt, net als de vorige vraag, aan de discussie over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht in de Jeugdwet en een eventuele wijziging daarvan.

Voor jeugdigen met een beperking is het belangrijk dat er duidelijkheid is over wat kinderen en gezinnen minimaal mogen verwachten van jeugdhulp in onze samenleving. Dat is in onze optiek belangrijker dan het verder afbakenen van de jeugdhulpplicht.

Belangrijk is ook om te sturen op kwaliteit. Wij verwachten dat dit een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan betere zorg en een houdbaarder stelsel.

Verder vinden wij het essentieel dat voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen, vaak met meervoudige of complexe problemen, altijd (snel) passende jeugdhulp beschikbaar moet zijn en blijven. Snel de juiste specialistisch hulp inzetten zorgt, op termijn, voor schadelastbeperking. Zowel voor het gezin, als ook financieel.

We weten bijvoorbeeld inmiddels dat jeugdigen, en volwassenen, met een licht verstandelijke beperking meer kans hebben op het meemaken van ingrijpende ervaringen en vaker slachtoffer of dader zijn. Snelle en intensieve behandeling van kind en gezin kan zorgen voor spoedig herstel en voorkomen van escalatie.

En voor kinderen met een verstandelijke beperking en hun ouders zijn vaak ook langdurige (lichte) vormen van jeugdhulp belangrijk om een balans tussen draagkracht en draaglast te houden. En daarmee toename van problematiek of complexiteit te voorkomen.

Welke knelpunten zijn er in het huidige stelsel van jeugdhulp?

De jeugdhulp, juist voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen, staat onder druk. Dit betreft bijvoorbeeld de (hoog) specialistische jeugdhulp voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking (LVB) in combinatie met meervoudige en complexe problematiek.

Er speelt een groot aantal knelpunten zoals wachtlijsten, te lage tarieven voor (hoog) specialistische hulp en enorm hoge administratieve lasten. De randvoorwaarden voor een goed werkend jeugdstelsel zijn op dit moment onvoldoende. Met als gevolg dat kinderen en gezinnen niet altijd tijdig passende hulp krijgen en er steeds grotere risico's ontstaan voor de zorgcontinuïteit. De analyse zoals beschreven in de Hervormingsagenda Jeugd is dan ook zeer herkenbaar.

Een gezin dat meerdere hulpvragen heeft, zoals bijvoorbeeld werkloosheid, schulden, trauma (ouder en kind) of lichamelijke beperkingen - iets dat in de praktijk van de gehandicaptenzorg niet uitzonderlijk is - heeft met veel wetten en regelgeving te maken. Ook dit levert knelpunten op.

Hoe zou idealiter het stelsel van jeugdhulp eruit moeten zien: welke verantwoordelijkheid hoort bij de Rijksoverheid en welke bij gemeenten?

De problemen in het jeugdstelsel zijn groot en urgent. De focus van de Hervormingsagenda Jeugd ligt op het realiseren van verbeteringen binnen het huidige stelsel. Regionalisering en doorontwikkeling van de landelijke inkoop zijn daarin voor ons belangrijke elementen in de Hervormingsagenda Jeugd. Specialistische jeugdhulp zou niet door gemeenten afzonderlijk moeten worden ingekocht. Ook het organiseren van toezicht op de naleving van afspraken is voor ons een belangrijk element. Bijvoorbeeld om de administratieve lasten echt te verminderen. Begin 2022 presenteerden de jeugdbranches, beroepsverenigingen en cliëntorganisaties de agenda Onze jeugd verdient beter. Daarin leest u meer over onze inhoudelijke voorstellen voor de verbeteringen in het stelsel.

Zoals bij het vorige punt geschetst, helpt ook het verkokerde stelsel niet. Vaak spelen in gezinnen vragen op diverse leefgebieden. Schotten tussen stelsels mogen dan geen belemmering zijn om daarbij de juiste hulp te krijgen. We merken dat dit in werkelijkheid niet zo werkt. Gezinnen en aanbieders hebben veel last van het verkokerde stelsel. Dit kost veel tijd, geld en energie. Het is daarom belangrijk dat Rijk en gemeenten ook breder kijken dan alleen naar het jeugdstelsel. De hervormingsagenda beoogt ook om jeugdhulp steviger te verbinden met aanpalende domeinen zoals onderwijs en bestaanszekerheid. Dit is in onze optiek essentieel.

Wat zijn volgens u de belangrijkste zaken in de 'Hervormingsagenda Jeugd?'

De Hervormingsagenda Jeugd kent een groot aantal (inhoudelijke) thema's, die wij onderschrijven en steunen. Het gaat niet zozeer één belangrijk thema. Het is juist essentieel deze thema's, zoals regionalisering, kwaliteit, reikwijdte, toegang en toezicht op naleving, in samenhang verder uit te werken. Het staat nu op papier, maar we moeten steeds de kinderen en gezinnen voor ogen houden en hoe zij passende hulp kunnen krijgen, zodat deze kwalitatief goed en helpend is. Een punt van zorg blijft de financiële opgave die is gekoppeld aan de Hervormingsagenda.

In hoeverre kan de Hervormingsagenda de knelpunten in het stelsel oplossen?

De Hervormingsagenda Jeugd kan zeker bijdragen aan een beter werkend jeugdstelsel. Het echte werk start echter na ondertekening. Of knelpunten in de praktijk worden opgelost, valt of staat bij de verdere uitwerking van de agenda en of afspraken door alle partijen worden nagekomen. Onze organisatie is daarin bereid verantwoordelijkheid te nemen, bijvoorbeeld als het gaat om de afspraken over kwaliteit, leren en ontwikkelen en met betrekking tot opdrachtnemerschap. We zullen continu de kinderen en gezinnen voor ogen dienen te houden; van systeemwereld naar leefwereld.

Meer informatie

- [Nieuwsbericht](#) Branches positief over Hervormingsagenda Jeugd, maar ook zorgen.
- [Nieuwsbericht](#) Financieel akkoord Rijk en VNG over Hervormingsagenda Jeugd, inhoudelijke zorgen blijven.
- [Brief](#) 'driehoek' aan Tweede Kamer - 19 april 2023.
- [Oproep](#) Hervorm de jeugdhulp nu!
- Onze jeugd verdient beter; [agenda](#) voor de verbetering van de jeugdhulp.